

บทที่ 4

การป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด

ประเทศไทยแม้จะมีนโยบาย การแก้ไขปัญหาสารเสพติด มานาน และนโยบาย เกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติดที่ชัดเจนเด็ดขาดในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในปี พ.ศ. 2504 และได้มีกฎหมายและการเฝ้าทำลายฝิ่น ณ ท้องสนามหลวง มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นปราบปรามยาเสพติดให้โทษ เพื่อปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มงวด ประเทศไทยได้มีพัฒนาการทางนโยบายเรื่อยมา จนกระทั่งได้มีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดใน พ.ศ. 2519 ซึ่งทำให้มีหน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ฐานะเป็นกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลาง ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเทศไทย ในปัจจุบันมีหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ การลดอุปทาน หรือลดปริมาณยาเสพติดที่มีจำหน่าย (Supply Reduction) และการลดอุปสงค์ หรือลดความต้องการใช้ยาเสพติด (Demand Reduction)

การลดปริมาณยาเสพติดที่มีจำหน่ายในภาคใต้

การลดปริมาณยาเสพติดที่มีจำหน่ายในภาคใต้ ประกอบด้วยปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ จึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงวิธีการลักลอบนำเข้าสารเสพติดจากภายนอกประเทศ ซึ่งมีช่องทางผ่านระหว่างประเทศ 2 ช่องทาง คือ

1) ช่องทางผ่านแดนไทย-มาเลเซีย

การลักลอบนำเข้าสารเสพติดในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มี 4 จังหวัดที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย คือ สตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส

จังหวัดสตูล สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่บางส่วนติดกับทะเลอันดามัน และเป็นเทือกเขาสูง ปกคลุมด้วยป่าดิบ และพื้นที่ราบ มีพื้นที่แนวชายแดนติดต่อกับรัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซียบริเวณอำเภอเมือง และอำเภอควนโดน ระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร จากหลักเขตแดนที่ 1 เขาผาขาว ต.ปยู อ.เมือง จนถึงหลักเขตที่ 80 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน การลักลอบขนยาเสพติดส่วนใหญ่ เป็นการนำเข้าน้ำยาเคมีอะเซติกแอนไฮไดรด์ ทางเรือ เข้ามายังฝั่งไทย และมีการลักลอบส่งออกกัญชา ฝิ่น ยาบ้าไปยังประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย

จังหวัดสงขลา สภาพโดยทั่วไปของพื้นที่ เป็นเทือกเขา (สันกาลาศิรี) ปกคลุมด้วยป่าดิบ และพื้นที่ราบ โดยเฉพาะด้าน อ.สะเดา จะเป็นเนินเขา และพื้นที่ราบสลับกัน บริเวณ อ.สะบ้าย้อย อ.นาทวี และ อ.สะเดา มีพื้นที่แนวชายแดนติดต่อกับรัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิสบางส่วน เป็นระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตร จากหลักเขตแดนที่ 80 อ.ควนโดน จ.สตูล จนถึงหลักเขตที่ 39 อ.สะบ้าย้อย จ.

สงขลา การลักลอบและเคลื่อนไหวในด้านการค้ายาเสพติดจะกระจัดอยู่ในเขต อ.สะเตกา โดยมีตัวหลักคือ เฮโรอีน

จังหวัดยะลาและนราธิวาส แนวชายแดนด้าน จ.ยะลา มีระยะทาง 270 กิโลเมตร และด้าน จ.นราธิวาส ระยะทาง 171 กิโลเมตร โดยในส่วนของจังหวัดนราธิวาส แบ่งเป็นส่วนที่เป็นพื้นดิน 76 กิโลเมตร และเป็นลำน้ำโก-ลก 95 กิโลเมตร ซึ่งในฤดูแล้ง (มี.ค. – พ.ค.) แม่น้ำจะแห้งขอดจากต้นน้ำลงมา คือ อ.แว้ง และ อ.สุโหงโก-ลก สามารถลุยข้ามได้เกือบตลอดแนว ส่วนด้าน อ.ตากใบ ไม่สามารถลุยข้ามได้

ช่องทางข้ามที่ถูกกฎหมายมี 3 ช่องทาง ได้แก่ ค่านตรวจคนเข้าเมืองตากใบ ค่านตรวจคนเข้าเมืองสุโหงโก-ลก และค่านบูเก๊ะตา อ.แว้ง บริเวณที่ประชาชนมีการผ่านเข้า – ออก ตามแนวชายแดนที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ได้แก่ ตามแนวแม่น้ำโก-ลก ระยะทางประมาณ 95 กิโลเมตร ตั้งแต่ อ.สุคีริน อ.แว้ง อ.สุโหงโก-ลก และ อ.ตากใบ บริเวณโค่น้ำคั้นเงิน ก็จะใช้ข้ามได้ บริเวณใดที่ไม่สามารถเดินข้ามได้จะใช้เรือเป็นยานพาหนะ โดยบริเวณที่ข้ามส่วนใหญ่จะเป็นเขตชุมชนของทั้ง 2 ประเทศตลอดแนวลำน้ำ ในลักษณะการไปมาหาสู่กันระหว่างญาติพี่น้อง การข้ามไปทำงาน เรียนหนังสือ นำสินค้าเข้า-ออก ระหว่างประเทศ เป็นต้น

บริเวณท่าข้ามตามแนวแม่น้ำโก-ลก มีเป็นจำนวนมาก เรียกชื่อตามภาษาชาวบ้านไม่มีการกำหนดเป็นทางการ ส่วนบริเวณท่าข้ามที่ประชาชนใช้เป็นประจำมี 22 ท่าข้าม การลักลอบส่งออกยาเสพติดบริเวณเหล่านี้ ได้แก่ เฮโรอีน กัญชา เป็นหลัก และมักมีการนำยาฮี วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เช่น ไดอาซีแพม และยาแก้ไอผสมโคเคอีน เป็นต้น เข้ามาขายแก่กลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่

2) ช่องทางผ่านแดนไทย – เมียนมาร์

- ช่องขมื่น ม. 2 ต.สองพี่น้อง อ.ท่าชะระ จ.ชุมพร
  - ช่องหินเขียว ม.11 ต.รับร้อ อ.ท่าชะระ จ.ชุมพร
  - ช่องหินคาด ม.2 ต.รับร้อ อ.ท่าชะระ จ.ชุมพร
  - ช่องหินหมู ม. 2 ต.รับร้อ อ.ท่าชะระ จ.ชุมพร
  - ท่าเรือ อ.เมืองระนอง (ถาวร)
  - ท่าเรือเอนกประสงค์บ้านเขานางหงส์ ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง (จุดบริการพิเศษ)
- สำหรับยาเสพติดที่ขนผ่านด่านนี้ ได้แก่ ยาบ้า เฮโรอีน และกัญชา

มาตรการเพื่อลดปริมาณยาเสพติด การลดปริมาณยาเสพติดที่มีจำหน่าย มีการกำหนดมาตรการดังนี้

1. มาตรการควบคุมพืชเสพติด

สำหรับมาตรการควบคุมพืชเสพติด ที่มีการปลูกภายในประเทศได้แก่ ฟีน กระต่อม และกัญชา ได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากรเป้าหมาย ที่ลักลอบปลูกฝิ่น กระต่อมและกัญชา ควบคู่ไปกับการตัด ฟืน ทำลาย ดำเนินการให้

อยู่ในระดับไม่เป็นปัญหาสำคัญ สำหรับภาคใต้พืชเสพติดที่นิยมปลูกกันมากคือกระท่อม ซึ่งชาวบ้านนำมาใช้ในครัวเรือน ปัจจุบันยังมีเหลืออยู่ไม่มาก เพราะพื้นที่การปลูกลดลง รองลงมาจากกระท่อมคือกัญชา ในปี 2543 ภาคใต้มีการตัดพื้กัญชาจำนวน 1,092.52 กิโลกรัม มีพื้นที่ลักลอบปลูกกัญชาประมาณ 1.36 ไร่ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกกัญชามากที่สุด คือ จังหวัดกระบี่ รองลงมาคือสุราษฎร์ธานี และชุมพร แสดงให้เห็นว่ายังคงมีการลักลอบปลูกกัญชา เพื่อนำมาจำหน่ายในภาคใต้

ปริมาณการปลูกไม่มากนัก เป็นการปลูกสลัดกับพืชไร่ตามพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มผู้เสพและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการตัดพื้กัญชาทิ้งในพื้นที่อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนประมาณ 30 กิโลกรัม (กลุ่มงานข่าวกรองยุทธศาสตร์ สนง.ป.ป.ส. ภาคใต้ , 2544)

2.มาตรการ การควบคุมเคมีภัณฑ์สารตั้งต้น

การควบคุมเคมีภัณฑ์สารตั้งต้น และอุปกรณ์การผลิตให้สารคาเฟอีน อยู่ในความควบคุมตาม พ.ร.บ. ควบคุมโคคาอีน และพระราชกฤษฎีกากำหนดพื้นที่ควบคุมในพื้นที่อำเภอที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศข้างเคียง เพื่อลดการลักลอบนำเข้า

3.มาตรการสกัดกั้นยาเสพติดจากแหล่งผลิตภายนอกประเทศ

การสกัดกั้นยาเสพติดจากแหล่งผลิตภายนอกประเทศที่นำเข้ามา ในจุดพื้นที่ที่สำคัญ โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งยาเสพติดที่แพร่อยู่ในภาคใต้เกือบทั้งหมด นำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านทางจังหวัดระนอง นราธิวาส ยะลา และสงขลา เห็นได้ว่าการที่สารเสพติดมีช่องทางในการเข้ามาแพร่ระบาดในภาคใต้นั้น มีหลายด้านเพราะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เอื้ออำนวย เป็นเมืองชายทะเลทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านได้สะดวก ทำให้ภาคใต้มีการนำเข้ายาเสพติดที่สำคัญเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งได้แก่ เฮโรอีน กัญชา เมทแอมเฟตามีนผสมกับสารคาเฟอีน ยาแก้ไอผสมโคเคอีน เอ็กซ์ตาซี (ยาอี) ฯลฯ

ดังนั้นมาตรการสกัดกั้นยาเสพติดจากแหล่งผลิตภายนอกประเทศโดยใช้แผนการสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดน จึงดำเนินการ โดยการจัดระเบียบและเสริมสร้างความมั่นคงของหมู่บ้านในแนวชายแดน และควบคุมพื้นที่พิเศษบริเวณชายแดนให้ชัดเจน หน่วยงานรับผิดชอบหลักเรื่องนี้ได้แก่ ทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน และกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน

สำหรับโครงการ/กิจกรรมหลัก ที่ใช้ในแผนเพื่อสกัดกั้นยาเสพติดพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ได้แก่

- 1) การลาดตระเวนตามแนวชายแดน เพื่อสกัดกั้นการนำเข้าและส่งออกยาเสพติด สารตั้งต้นเคมีภัณฑ์และอุปกรณ์การผลิตยาเสพติด
- 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามแนวชายแดน
- 3) ปฏิบัติการข่าวกรอง
- 4) โครงการด้านการข่าวเพื่อการป้องกันและปราบปราม การลักลอบผลิตและค้ายาเสพติดในพื้นที่ชายแดน

5) การปฏิบัติการทางทะเลเพื่อลาดตระเวนค้นหา สืบสวนหาข่าวปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิด ทั้งชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย และชายฝั่งทะเลอันดามัน

4.มาตรการปราบปราม

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลได้มุ่งเน้นปราบปรามการผลิตเฮโรอีน ยาบ้า ด้วยการสกัดกั้นจับกุมการนำเข้าสารเคมี จับกุมทำลายแหล่งผลิต และขยายผลไปถึงนายทุนที่อยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ยังดำเนินการปราบปรามกลุ่มการค้าและลำเลียงลักลอบขนยาเสพติดข้ามมาจากชายแดนเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดได้มุ่งเน้นขยายงานสืบสวนจับกุมผู้จำหน่ายยาเสพติด ควบคุมการแพร่ระบาดในพื้นที่ไม่ให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีการริบทรัพย์ที่ได้มาจากการทำความผิดเกี่ยวกับกัญชาเสพติดควบคู่กันไปด้วย จากสถิติการจับกุมยาเสพติดทั่วประเทศกับภาคใต้ในปี 2543 (ตารางที่ 13) พบผลการจับกุมทั่วประเทศในคดีเมทแอมเฟตามีนสูงสุด คือ 149,827 คดี ผู้ต้องหา 162,107 คน และภาคใต้การจับกุมสูงสุดเป็นคดีเมทแอมเฟตามีนเช่นเดียวกัน 9,055 คดี ผู้ต้องหา 10,243 คน รองลงมาได้แก่ กัญชาแห้ง และเฮโรอีน ตามลำดับ

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบการจับกุมยาเสพติดสำคัญระดับประเทศกับภาคใต้ ปี 2543

ประเภทยาเสพติด	ทั่วประเทศ			ภาคใต้		
	คดี	ผู้ต้องหา (คน)	ของกลาง (กรัม)	คดี	ผู้ต้องหา (คน)	ของกลาง (กรัม)
เมทแอมเฟตามีน	149,827	162,107	7,421,862.90	9,055	10,243	90,008.71
เฮโรอีน	4,184	4,476	385,961.98	1,445	1,546	3,268.08
เอ็กซ์ตาซี	279	362	17,951.70	94	112	541.35
กัญชาแห้ง	17,033	18,592	9,803,128.31	3780	4,169	1,065,824.79
กัญชาสด	739	763	46,306,782.26	119	127	1,071,998.97

ที่มา : กลุ่มงานข่าวกรองยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. 2544

การลดอุปสงค์ หรือการลดความต้องการใช้ยาเสพติด

การลดความต้องการใช้สารเสพติด ที่ได้แบ่งไว้ตามกลุ่มเป้าหมายจะประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งได้แก่บุคคลที่มีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมใช้ยาเสพติด หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ กับกลุ่ม เช่น เยาวชน ทั้งชายหญิง ในเขตเมืองและชนบท ทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้ใช้แรงงาน บุคคลที่มีปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว บุคคลที่คบหาสมาคมอยู่กับผู้ใช้ยาเสพติด

2. กลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยง เป็นกลุ่มเป้าหมายรองที่มีส่วนสนับสนุนป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด การมีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ อิทธิพลต่อการได้รับความรู้ ความเชื่อ เจตคติ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น กลุ่มเพื่อน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ อาสาสมัคร ผู้นำ คารา นักร้อง สื่อมวลชน เป็นต้น

3. กลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ต่อการดำเนินงานโครงการด้านการป้องกันยาเสพติดในสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้กำหนดนโยบาย เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำที่มีอำนาจในการตัดสินใจนโยบาย และตัดสินใจให้ความเห็นชอบต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ดังนั้นหากพิจารณารายละเอียดในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย จะพบว่ามีกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มเป้าหมายหลัก และกลุ่มอิทธิพลหรือกลุ่มเป้าหมายรองดังนี้

1.)กลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา กลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด คือ นักเรียน นักศึกษา ในระบบการศึกษา ทุกระดับชั้นทั้งประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และ อุดมศึกษา สำหรับกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยงนี้ได้แก่ กลุ่มเพื่อน ครูอาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชน เป็นต้น

2.)กลุ่มเป้าหมายในชุมชน กลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด คือ เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เด็กและเยาวชนที่จบการศึกษาภาคบังคับ และไม่ได้ศึกษาต่อ เยาวชนด้อยโอกาสทางการศึกษา เด็กเร่ร่อน

สำหรับกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยงกลุ่มนี้ ได้แก่ กลุ่มเพื่อน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน อาสาสมัครในชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำทางศาสนา สื่อมวลชน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานอยู่ในชุมชน เป็นต้น

3.)กลุ่มเป้าหมายในสถานประกอบการ กลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด คือ ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ เช่น แรงงานประมง แรงงานเกษตรกรรม แรงงานขนส่ง แรงงานในอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม แรงงานในสถานเริงรมย์ เป็นต้น กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ผู้นำแรงงาน นายจ้าง เจ้าของสถานประกอบการ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และสื่อมวลชน

4.)กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง มีลักษณะเฉพาะทางสังคม วัฒนธรรม มีกฎระเบียบ ประเพณีปฏิบัติ แตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ชักเจน และมีหน่วยงานราชการรับผิดชอบ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมายชักเจน กลุ่มเสี่ยงในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก นักโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ หญิงอาชีพพิเศษ ทหารเกณฑ์ กลุ่มชาวเขา กลุ่มชาวไทยมุสลิมใน 5 จังหวัดภาคใต้ (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส) กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ครอบครัว บุคลากรของหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อกลุ่มเป้าหมาย ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชน

ระดับของการป้องกันยาเสพติด การป้องกันยาเสพติด จำแนกออกได้เป็น 3 ระดับคือ

1.) การป้องกันขั้นต้น (Primary prevention) เป็นมาตรการป้องกันยาเสพติด ที่ดำเนินการเพื่อป้องกันบุคคลให้หลีกเลี่ยงจากสภาพปัญหา อันนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้ยาเสพติด ด้วยการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และผลกระทบของยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของคน ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อเบี่ยงเบนบุคคลของยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมของคน ตลอดจนมุ่งเสริมสร้างกิจกรรมทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อเบี่ยงเบนบุคคลออกจากการใช้ยาเสพติด

2.) การป้องกันระดับที่ 2 (Secondary Prevention) หมายถึง การทำกิจกรรมใด ๆ ที่จะแทรกเข้ามาในช่วงเวลาที่คนได้ทดลองใช้ยาแล้วและกำลังจะติดยาแต่ยังไม่ติด เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงในการติดยาสูง การจัดกิจกรรมในระดับนี้ เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การใช้ยา การให้คำปรึกษา ตลอดจนการเชี่ยวชาญรักษาอาการป่วยไข้ที่เป็นผลจากการใช้ยาเสพติด

3.) การป้องกันระดับที่ 3 (Tertiary Prevention) หมายถึง การดำเนินการหยุดพฤติกรรม และผลร้ายจากการติดยาเสพติด โดยกระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติด กระบวนการดังกล่าวยังหมายรวมถึงการป้องกันการติดยาเสพติดซ้ำอีกด้วย

มาตรการในการดำเนินงานป้องกันสารเสพติด

มาตรการป้องกันยาเสพติด มีเป้าหมายเพื่อสร้างแนวร่วมการต่อต้านยาเสพติดในวงกว้างและในพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดทุกพื้นที่ จัดการปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ลดละเลิกยาเสพติด ดำเนินการให้ทุกสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีปัญหา ยาเสพติดแพร่ระบาดรุนแรงและแพร่ระบาดปานกลางปลอดภัยยาเสพติด สร้างภูมิคุ้มกันต้านยาเสพติดเพื่อป้องกันกลุ่มผู้บริสุทธิ์และกลุ่มผู้เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติด ควบคุมปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อ การแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมสถานบันเทิงและสถานเริงรมย์ซึ่งเป็นแหล่งมั่ว สุมของเด็กและเยาวชน เน้นการให้การศึกษา ข่าวสาร ความรู้และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูก ต้องด้วยวิธีการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ประชาชนหันไปใช้ยาเสพติด ขณะเดียวกัน ก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของตัวยา รวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนผลักดันให้เกิด ปัญหายาเสพติดในภาคใต้มีมาตรการการป้องกันยาเสพติดที่คล้ายคลึงกับภาคอื่นๆ โดยมีโครงการป้องกันสารเสพติดในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ดังนี้

1. มาตรการให้การศึกษา (Education Measure) หมายถึง การให้การศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เสริมสร้าง และพัฒนาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ภายใต้อสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่ยุ่งยากสลับซับซ้อนโดยไม่พึ่งพาอาศัยยาเสพติด ในการให้การศึกษาเพื่อการป้องกันยาเสพติด คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้การศึกษาอย่างเข้มและมีประสิทธิภาพ โดยมาตรการทางการศึกษาจะต้องเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินงานป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมประชากรทุกคน ทั้งใน

ระบบและนอกระบบโรงเรียน มาตรการให้การศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในระยะยาวที่ต้องการความต่อเนื่องและควรมีลักษณะที่เน้นให้การศึกษาแบบผสมผสาน

สำหรับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในประเทศไทย มาตรการทางการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด คุณภาพชีวิต การประพฤติดตนเองเพื่อป้องกันยาเสพติด มีลักษณะของการดำเนินงาน 4 ลักษณะ คือ

- 1.) กำหนดเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องการป้องกันยาเสพติด ไว้ในหลักสูตรในระดับประถมศึกษา โดยกำหนดไว้ในเนื้อหาวิชาเสริมสร้างลักษณะนิสัย และเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ในระดับมัธยมศึกษา กำหนดเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ไว้ในวิชาสุขศึกษา
- 2.) บูรณาการเนื้อหาความรู้เรื่องยาเสพติดเข้าไปในวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือเหมาะสม โดยไม่มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรวิชานั้น ครู-อาจารย์ สามารถผนวกเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องเข้าไปในวิชาที่ตนสอนได้
- 3.) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการป้องกันยาเสพติด ได้แก่ การจัดตั้งชมรมต่อต้านยาเสพติด การจัดค่ายฝึกทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
- 4.) การพัฒนารูปแบบการให้การศึกษาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระยะยาว กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ร่วมกันนำกระบวนการทักษะชีวิต(Life skills) เพื่อการป้องกันปัญหา ยาเสพติดและพฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ มาทดลองใช้ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยมีความมุ่งหวังที่จะให้นักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในการที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และรู้จักตัดสินใจเลือกการใช้ทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาชีวิต ขณะนี้ กระบวนการทักษะชีวิต ได้นำไปทดลองใช้ในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

2.มาตรการบริการสนเทศ (Information Measure)

มาตรการบริการสนเทศ หรือ การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันยาเสพติด เป็นการให้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด และวิธีการป้องกันยาเสพติด โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อแสงเสียง สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อพื้นบ้าน มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งข่าวสารหรือเนื้อหาข้อมูลที่ต้องการเผยแพร่ ไปยังผู้รับสารโดยถ่ายทอดเนื้อหาผ่านสื่อ และช่องทางเผยแพร่ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับข่าวสารได้รับข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์ทางเลือก ในการตัดสินใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้ยาที่ถูกต้อง การตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ตลอดจนเสริมสร้างให้เกิดเจตคติที่ดีในชีวิต และเสนอทางเลือกที่จะแก้ปัญหาโดยไม่พึ่งพายาเสพติด ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดไปสู่ประชาชน คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ มีมติในปี 1989 เรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการให้ข่าวสารด้านยาเสพติดที่

ไม่เป็นการกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากรู้ อยากลองแต่ต้องชี้ผลร้ายของยาเสพติดข่าวสารดังกล่าวจะต้องไม่ให้รายละเอียดที่จะชี้มาให้ใช้ยาเสพติด

การใช้มาตรการสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพควรเริ่มต้นด้วยการประสานความร่วมมือกับผู้นำ ผู้บริหารของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมภาพยนตร์ และบริษัทโฆษณาให้เกิดความตระหนักและร่วมมือกับรัฐบาล และชุมชน

3. มาตรการทางเลือก (Alternative Measure)

มาตรการทางเลือกเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปรู้จักใช้เวลาว่างที่มีอยู่ไปในทางสร้างสรรค์ และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มาตรการทางเลือกมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนเป็นการส่งเสริมทักษะและประสบการณ์ ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ เกิดความมั่นคงในจิตใจ มีความสำนึกในคุณค่า ความเป็นอิสระ รู้จักการปรับตัว และพึ่งตนเอง

กิจกรรมทางเลือกมีประโยชน์ในการเบี่ยงเบนความสนใจของกลุ่มเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดในสังคม เช่น กลุ่มผู้ว่างงาน กลุ่มค้ายโอกาสในสังคม ให้มีโอกาสแสวงหาความสุขในชีวิตโดยการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเลือกประเภทต่าง ๆ ตามความสนใจ และความถนัดของตน

4. มาตรการแทรกแซง (Intervention Measure)

มาตรการแทรกแซง หรือสอดแทรก เป็นการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการกับผู้ที่มีปัญหาการใช้ยาเสพติด เช่น เริ่มทดลองใช้ยาเสพติด ใช้ยาเสพติดเป็นครั้งคราว แต่ยังไม่มีอาการติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือบุคคลก่อนที่จะถลำลึกติดยาเสพติดอย่างแท้จริง โดยการให้ผู้มีปัญหาและเริ่มใช้ยาเสพติดได้รู้จักตนเองและแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหการใช้ยาและปัญหาชีวิตอื่นๆ ปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมในการใช้ยา

มาตรการแทรกแซงดำเนินการโดยการใช้กระบวนการปรึกษา (Counseling) โดยอาจทำเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม เช่น ให้การปรึกษาแนะแนวเป็นครอบครัว ดำเนินการโดยนักจิตวิทยา หรือนักแนะแนวที่มีความชำนาญได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม ในการให้บริการแก่ผู้ที่มีปัญหา ยาเสพติด เพื่อให้ผู้รับบริการเลือกตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมด้วยตนเอง โดยกระบวนการแนะแนวแก้ไขปัญหายาเสพติด ในโรงพยาบาลและสถานบำบัดรักษาจะดำเนินการ โดยจิตแพทย์ พยาบาลจิตเวช หรือนักจิตวิทยา ในโรงเรียนดำเนินการโดยครูหรืออาจารย์แนะแนว หรืออาจมีการฝึกอบรมนักเรียนที่เคยผ่านประสบการณ์ติดยาเสพติดและเลิกใช้ได้แล้วและมีความประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือเพื่อนที่มีปัญหา หรืออาจเป็นนักเรียนแกนนำที่ประสงค์จะช่วยเพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา ให้สามารถผ่านพ้นปัญหาที่เป็นวิกฤตชีวิตไปได้ด้วยดี โครงการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวได้แก่โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น

มาตรการแทรกแซงยังหมายรวมถึงการบำบัดรักษา (Treatment) อาการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากผลของการใช้ยาเสพติดที่ผู้มีปัญหาใช้เสพยา ค้างเช่น กรณีที่เยาวชนใช้สารระเหย มักมี

อาการเนื้อเยื่อโพรงจมูกอักเสบหรืออาการอักเสบ ในระบบทางเดินหายใจ แพทย์ก็จะรักษาอาการนี้ให้
ด้วย

5. มาตรการกลุ่มเพื่อน (Peervention Measure)

ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดและพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ได้ตระหนักถึง
ความสำคัญ และเห็นคุณค่าของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน จึงได้มีการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนเพื่อประโยชน์ใน
การป้องกันยาเสพติด และพฤติกรรมเบี่ยงเบน มาตรการกลุ่มเพื่อนสามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมายที่
มีมิตรภาพ เป็นสายสัมพันธ์เชื่อมโยงมนุษย์เข้าด้วยกัน เช่น กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มหญิงบริการ กลุ่มผู้ต้อง
ขังและนักเรียนนักศึกษา เป็นต้น

6. มาตรการป้องปราม(DeterrenceMeasure)

มาตรการป้องปราม เป็นมาตรการที่ดำเนินการกับกลุ่มเสี่ยง ที่มีพฤติกรรมในการใช้
ยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อลดโอกาสการใช้ยาเสพติด ด้วยการทำให้ กลุ่มเสี่ยงมีความเกรงกลัว
วิตกกังวล อาจถูกจับได้ว่าคนใช้ยาเสพติด การดำเนินมาตรการป้องปรามอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้
ลดโอกาสในการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้น จึงต้องดำเนินการต่อเนื่อง ทำซ้ำบ่อย ๆ ครั้ง จะทำ
ให้กลุ่มเป้าหมายหวาดกลัว เบื่อหน่าย รำคาญ และหยุดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดไปในที่สุดรวม
ทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีส่วนผลักดันให้เกิดปัญหา ยาเสพติดซ้ำ

สำหรับในภาคใต้มีมาตรการการป้องกันยาเสพติดที่คล้ายคลึงกัน โดยมีโครงการป้อง
กันสารเสพติดในกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ ดังนี้

1.) การสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด จังหวัดภาคใต้ได้มีการจัดทำโครงการสร้างกระแส
ต่อต้านยาเสพติดขึ้นเพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐภาคเอกชนและองค์กรประชา
ชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด ทั้งนี้มีกิจกรรมที่สำคัญคือ กิจกรรมสถานที่
ราชการปลอดยาเสพติด กิจกรรมการแข่งขัน วังมาราธอนด้านภัยยาเสพติด เป็นต้น

2.) การจัดตั้งหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติ ปลอดยาเสพติด จังหวัดต่าง ๆ ได้มีการมอบหมาย
ความรับผิดชอบไปยังอำเภอและหมู่บ้าน โดยให้อำเภอต่าง ๆ เสนอรายชื่อหมู่บ้านที่แสดงเจตนารมณ์
เข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด ได้ดำเนินการตามกระบวนการประชาคม 9
ขั้นตอนของกรมการปกครอง

3.) โครงการโรงเรียนสีขาว/โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด แต่ละจังหวัดได้มี
การดำเนินการให้โรงเรียนเข้าร่วมโครงการ โรงเรียนสีขาวเพื่อเป็นโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

4.) โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา แบ่งเป็นโครงการอบรมนักเรียนแกน
นำ โครงการพัฒนาศักยภาพครู อาจารย์ ผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
และสำนักงานการศึกษาเอกชน

5.)โครงการโรงงานด้านยาเสพติด / โรงงานสีขาว จังหวัดต่าง ๆ ได้มอบหมายให้แรงงาน และสวัสดิการสังคมจังหวัดได้จัดโครงการโรงงานด้านยาเสพติด โดยมีกิจกรรมตรวจปีศาจของพนักงานเพื่อค้นหายาเสพติด การอบรมให้ความรู้และตรวจค้นหาสารเสพติดในโรงงาน

สื่อและโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปัญหาสารเสพติด

ส่วนพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ผลิตสื่อและโฆษณา ในรูปแบบต่าง ๆ กระจายไปตามหน่วยงานต่าง ๆ และที่มีการร้องขอของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่ในการรณรงค์ป้องกันสารเสพติด ในภาคใต้ ก็ได้มีการร้องขอสื่อและโฆษณารูปแบบต่าง ๆ ไปยังสำนักงาน ป.ป.ส. ภาคใต้เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมของตนเอง

สื่อหรือข้อมูลสื่อเพื่อการโฆษณาที่สำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำขึ้นในรูปแบบสื่อต่าง ๆ มีดังนี้

1. วิดิทัศน์
2. แผ่นพับ
3. เทปเสียง
4. โปสเตอร์
5. เกมคอมพิวเตอร์
6. เอกสารเล่ม
7. ชุดนิทรรศการ
8. ศูนย์นิทรรศการยาเสพติด
9. ภาพพลิก
10. ไปรษณียบัตร

ข้อมูลสื่อ วิดิทัศน์ มีทั้งรูปแบบโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ การ์ตูนหรือการ์ตูนแนววิทยาศาสตร์ สารคดี หรือสารคดีแนววิทยาศาสตร์และการคัดต่อรวมเรื่อง ในแต่ละรูปแบบหรือประเภทวิดิทัศน์ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ ในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ประเภทโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ มีชื่อเรื่องดังนี้

- 1)เกลียวสัมพันธ์
- 2)เหนือธรรมชาติ
- 3)รักในหลวงห่วงลูกหลาน
- 4)รั้วดวงใจ
- 5)สะท้อนความตั้งใจ
- 6)โทษทัณฑ์
- 7)ปฎิญาณ

8)รวมพลังราษฎร์ - รัฐ

9)หนี

10)Power of one

ประเภทการ์ตูนหรือการ์ตูนแนววิทยาศาสตร์ มีชื่อเรื่องดังนี้

1)เก่งกับนุ่นผจญภัย

2)เชลล์ผู้พิทักษ์ชีวิต

3)สามชนผจญภัยไปกับพีก็๊ปปี้

ประเภทสารคดีหรือสารคดีแนววิทยาศาสตร์ มีชื่อเรื่องดังนี้

1)ความรู้เรื่องยาเสพติด

2)ยาเสพติดภัยใกล้ตัว

3)เส้นตาย

ประเภทตัดต่อรวมเรื่อง มีชื่อเรื่องดังนี้

1)รวมเรื่องยาบ้า

2)ภัยยาบ้า

3)อนาคตของชาติจะพินาศเพราะยาบ้า

4)รายการเบาะแสดอนมาฆาฆ่าเมีย

5)ขอเพียงจำไว้

6)ลานกีฬา

7)Fight Drug

8)Just Say No 1

9)Just Say No 2

10)Just Say No 3

11)Just Say No 4

12)Just Say No 5

ข้อมูลสื่อวีดิทัศน์ประเภทโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป และชาวต่างประเทศในแต่ละเรื่องกำหนดวัตถุประสงค์ ต่างกันดังนี้ :

ประเภทโฆษณาสั้นทางโทรทัศน์

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อสร้างค่านิยมให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมทั้งตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติดบันทึกไว้ในชุดเรื่อง : เกลียวสัมพันธ์ / เหนือธรรมชาติ / รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้านยาเสพติด / รั้วดวงใจ / สะท้อนความตั้งใจ

2) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัดอุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักโทษพิษภัยของยาเสพติดและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุดชื่อเรื่อง : โทษทัณฑ์

3) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัดอุประสงค์ เพื่อปลูกจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด บันทึกไว้ในชุดชื่อเรื่อง : ปฏิญาณ / รวมพลัง ราษฎร์ - รัฐ

4) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัดอุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยการแจ้งข่าวสาร กรณีพบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บันทึกไว้ในชุดชื่อเรื่อง : หมี่

5) กลุ่มเป้าหมายที่ชาวต่างประเทศ วัดอุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้กับชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และกระตุ้นเตือนมิให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย ในชื่อเรื่อง : Power of one

ประเภทการ์ตูน

1) กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชน * อายุระหว่าง 7 - 14 ปี วัดอุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงโทษพิษภัยของสารระเหย ในการ์ตูนชุด : เก่งกับหุ่นผจญภัย

2) กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชนวัดอุประสงค์เพื่อให้เยาวชนเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด ในการ์ตูนแนววิทยาศาสตร์ ชื่อเรื่อง : เซลล์ผู้พิทักษ์ชีวิต ส่วนชุด : สามชนผจญภัยไปกับที่ก๊อปปี๋ วัดอุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนเรียนรู้และเข้าใจสิ่งรอบตัว สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

ประเภทสารคดี

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัดอุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดในสารคดีชุด : ความรู้เรื่องยาเสพติด

2) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัดอุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสารคดีชุด : ยาเสพติดภัยใกล้ตัว

3) กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชน วัดอุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด ชุด : เส้นตาย

ประเภทการตัดต่อรวมเรื่อง

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัดอุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงโทษภัยของยาเสพติด เป็นวีดิทัศน์ชื่อเรื่อง : รวมเรื่องยาบ้า

- ภัยยาบ้า
- อนาคตของชาติจะพินาศเพราะยาบ้า
- รายการเบาะแสดอนยาบ้าฆ่าเมีย
- ขอเพียงจำไว้

- ถานกีฬา
- Fight Drug
- Just Say No 1
- Just Say No 2
- Just Say No 3
- Just Say No 4
- Just Say No 5

ข้อมูลสื่อ เทปเสียง มีทั้งรูปแบบสโปควิทยู โฆษณาเส้นทางวิทยุและสารคดีเส้นทางวิทยุ รวม

16 ชื่อเรื่อง ดังนี้

1)ประเภทสโปควิทยู มีชื่อเรื่อง ดังนี้

- 1.1)เกลียวสัมพันธ์
- 1.2)เพื่อเราทุกคน
- 1.3)คู่
- 1.4)ร่วมแรงร่วมใจ
- 1.5)เพื่อนพางน
- 1.6)เร่ขายศักดิ์ศรี
- 1.7)ใครจะคิด
- 1.8)จับทุกชี
- 1.9)แหล่ง ป.ป.ส.
- 1.10)ปฏิญาณ
- 1.11)รักในหลวงห่วงลูกหลานร่วมกันด้านยาเสพติด
- 1.12)สะท้อนความตั้งใจ

2)ประเภทโฆษณาเส้นทางวิทยุ มี 2 ชื่อเรื่อง คือ

- 2.1)คุ้มกันภัยหรือ
- 2.2)รวมพลัง ราษฎร - รัฐ

3)ประเภทสารคดีเส้นทางวิทยุ มี 2 ชื่อเรื่องคือ

- 3.1ราษฎร - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด
- 3.2หมู่บ้านนี้ไม่มียาเสพติด

ประเภทสโปควิทยู เน้นกลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในนิทรรศการชุด : เกลียวสัมพันธ์รวมพลัง ราษฎร - รัฐ/หมู่บ้านนี้ไม่มียาเสพติด

2) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อสร้างค่านิยมให้กลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต รวมทั้งตระหนักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดในชื่อเรื่อง : เพื่อเราทุกคน / คู่ / ร่วมแรงร่วมใจ/ปฏิญาณ/รักในหลวงห่วงลูกหลานร่วมกันด้านภัยยาเสพติด/สะท้อนความตั้งใจ

3) กลุ่มเป้าหมายที่เจ้าหน้าที่รัฐวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของรัฐมิให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในชื่อเรื่อง : เพื่อนพ้องน / เร่ขายศักดิ์ศรี / ไครนะคิด / จับทุกซี้

4) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตด้วยการแจ้งข่าวสาร กรณีพบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในชื่อเรื่อง : แผล่ ป.ป.ส.

ประเภทโฆษณาเส้นทางวิทยุ

1) กลุ่มเป้าหมายที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ วัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ในชื่อเรื่อง : เกลียวสัมพันธ์
ประเภทสารคดีเส้นทางวิทยุ

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติด และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต ในชื่อเรื่อง : ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

ชุดนิทรรศการ เป็นแผ่นนิทรรศการขนาด 15 x 20 นิ้ว ภาพพิมพ์ออฟเซต 4 สี รวมทั้งหมด 6 ชุด จุดประสงค์เพื่อสื่อไปยังกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ ประชาชนทั่วไป ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม และเยาวชน มีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทราบถึงอันตรายที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ในนิทรรศการเรื่อง : เรียนรู้เรื่องยาเสพติดชีวิตปลอดภัย จะแบ่งเนื้อหาเป็น 20 แผ่น โดยจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละประเภท ดังนี้คือ ความหมายของยาเสพติด , โทษพิษภัย , ผลกระทบ , ปัญหา , สาเหตุของการติดยาเสพติด, การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด , โทษตามกฎหมายและสถานที่ขอรับคำปรึกษาหากมีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

2) กลุ่มเป้าหมายที่ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรม วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานทราบถึงผลร้ายของการใช้ยาเสพติด ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกายและการทำงาน ในนิทรรศการจำนวน 8 ภาพ ชื่อชุด : ยาบ้า เม็ดมหันตภัย

3)กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชน วัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาบ้า ยาอีตระหนักถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากปัญหาสุขภาพจิตและร่วมมือในการแก้ไขปัญห ในนิทรรศการชุด : ยาบ้ามหันตภัยของวัยรุ่นวันนี้ / รู้จริงเกี่ยวกับยาบ้า ยาอี

แผ่นพับ เป็นแผ่นพับขนาด 8 x 20 นิ้ว พิมพ์ออฟเซต 4 สี ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป เยาวชนและบิดามารดา มีจำนวน 8 ชุด รายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด
ในชุด : ชีวิตสดใสไกลยาเสพติด

2) กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชน วัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนทราบถึงโทษพิษภัยของยาบ้า ยาอี ยาเค โทเคน ยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดและเป็นภัยร้ายแรง ในแผ่นพับชุด : ยาเสพติดยุคใหม่ ภัยร้ายแรงของวัยรุ่นวันนี้ / หยุคอ่านสักนิด จะได้ไม่คิดลอง

3) กลุ่มเป้าหมายที่บิดา - มารดา วัตถุประสงค์เพื่อให้บิดา - มารดา ทราบถึงวิธีการป้องกันลูกหลานและครอบครัวให้ปลอดภัยจากยาเสพติด และวิธีการปฏิบัติเมื่อทราบว่าลูกหลานติดยาเสพติด
ในแผ่นพับชุด : หนทางป้องกันลูกพันภัยยาเสพติด

เกมคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบเกมส์ต่อสู้ที่สอดแทรกสาระเกี่ยวกับโทษพิษภัยของสารระเหย โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เยาวชน 7 - 12 ปี ใช้เล่นกับเครื่องคอมพิวเตอร์ 486 ขึ้นไป จำนวน 2 ชุด ในชื่อชุด : ไรส์แมน อัศวินแห่งชีวิตและ " ดินแดนจักรวาล "

สำหรับเรื่อง ไรส์แมน อัศวินแห่งชีวิต มีเนื้อหาคือไรส์แมนตัวเอกของเรื่องจะเข้าไปในร่างกายของเด็กคนหนึ่ง ซึ่งสูดดมสารระเหยจนหมดสติ และต่อสู้กับปีศาจสารระเหยที่แทรกซึมอยู่ในค่าน้ำทั้ง 5 ค่าน

ภาพพลิก เป็นภาพพลิกขนาด 15x20 นิ้ว พิมพ์ออฟเซ็ท 4 สี 1 ชุดมี 12 แผ่น ชื่อสื่อ " เพียงความเข้าใจ ก็ไม่ติดยา " กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่วิทยากรป้องกันยาเสพติดและประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของวิทยากรเพื่อการป้องกันยาเสพติด เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงโทษพิษภัยและปัญหาของยาเสพติดและให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

เอกสารเล่ม เป็นเอกสารเล่มขนาด 8 หน้ายกหรือ 16 หน้ายก พิมพ์ออฟเซ็ท จำนวน 4 เล่ม รายละเอียดดังนี้

1) สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันยาเสพติดในสถานประกอบการ วัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดแก่เจ้าหน้าที่หรือนุคลากรของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในเอกสารเล่มชื่อ : " คู่มือปฏิบัติงานป้องกัน ยาเสพติดในกลุ่มเป้าหมาย สถานประกอบการ "

2) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทราบถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ชื่อเรื่อง : เรียนรู้เรื่องยาเสพติด ชีวิตปลอดภัย

3) ตอบปัญหายาเสพติดและให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และแนวทางในการตอบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด

4) กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชนวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนทราบถึงโทษพิษภัยของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ในเอกสารเล่มชื่อ : วัยใส วัยชน ไม่สนยาเสพติด

ไปรษณียบัตร เป็น ไปรษณียบัตรสำหรับเขียนส่งข้อความ ขนาด 4 x 6 นิ้ว พิมพ์ออฟเซท มี 2 ชุด สำหรับกลุ่มเป้าหมายมีรายละเอียดดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายเป็นชาวต่างประเทศ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้กับชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว และกระตุ้นเตือนมิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย ในชื่อ : *Power of One* * มี 4 แบบ

2) กลุ่มเป้าหมายที่เยาวชน วัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ในกลุ่มเยาวชนให้มาใส่ใจเล่นกีฬาดีกว่าการใช้ยาเสพติด มี 3 แบบ สารระสำคัญคือ กีฬา หรือยาเสพติด ให้คิดว่า " สิ่งใดมีคุณค่า " หรือสิ่งใด " มาคุณค่า " ในชื่อ : *กีฬาหรือยาเสพติด* "

โปสเตอร์ เป็นโปสเตอร์ชุดขนาด 20 x 30 นิ้ว พิมพ์ออฟเซท 4 สี จำนวน 3 ชุด ใน 3 กลุ่มเป้าหมาย รายละเอียดมีดังนี้

1) กลุ่มเป้าหมายที่ชุมชนและแกนนำชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนตระหนักถึงโทษพิษภัยและผลกระทบที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด ชื่อชุด : *บิด / เหยื่อ* มีสารที่ เป็นภาพเด็กน้อยที่ถูกทำร้ายอย่างทารุณด้วยฝีมือของผู้ที่ถูกยาเสพติดครอบงำ ส่วนชุด "ศพ" เป็นภาพถ่ายของผู้ที่ต้องทนทุกข์ทรมานเพราะยาเสพติด

2) กลุ่มเป้าหมายที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ วัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ให้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในชื่อชุด : " *ไม่คิด ไม่ค้า ไม่ข้องเกี่ยว ยาเสพติด สำนึกที่ชาติต้องการ* "

3) กลุ่มเป้าหมายที่ประชาชนทั่วไป วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยการแจ้งข่าวสาร กรณีพบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะของยาเสพติดที่แพร่ระบาด และโทษพิษภัยที่เกิดกับร่างกาย ในชื่อชุด : *พบเห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แจ้งคู่ ป.ณ. 123/ยาเสพติด อันตราย / ยาบ้า ยาบ้า ยาหลง ต้องออกห่าง*

ศูนย์นิทรรศการยาเสพติด เป็นสถานที่แสดงนิทรรศการถาวร สำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไปตั้งอยู่บนพื้นที่ 240 ตารางเมตร สำนักงาน ป.ป.ส. ถนนดินแดง เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าชมจะใช้เวลาศึกษาประมาณ 60 นาที การนำเสนอโดยสื่อที่สมัย พร้อมระบบแสงสี เสียง และสื่อปฏิสัมพันธ์หลายชนิด เช่น แสงวงจรไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ หุ่นจำลอง วัสดุอุปกรณ์ ภาพ และของจริง เป็นต้น เนื้อหาสำคัญประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชดำรัส และแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติด

- และเนื้อหาที่ให้ความรู้เรื่องสถานการณ์ยาเสพติด โทษพิษภัย และวิธีป้องกันยาเสพติด ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ 4 หัวข้อ

1. สังคมชนบทสู่สังคมเมือง นำเสนอเนื้อหาสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยในอดีตที่ปราศจากยาเสพติดและส่วนที่มีการผลิตการนำเข้าของยาเสพติดนำเสนอด้วยสื่อหลายชนิด

2. มหัทธภยยาเสพติด นำเสนอเกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ จัดแสดงทั้งของจริงและภาพถ่าย

3. ป้องกันดีกว่าแก้ไข นำเสนอแนวทางในการป้องกันยาเสพติด ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชน ปลอดภัยจากยาเสพติด

4. สำคัญที่ใจ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการตัดสินใจเลือกทางเดินชีวิตและแสดงให้เห็นผลที่ได้รับจากการเลือก โดยมีทางเลือก 2 ทางคือ ทางเลือกที่มีผลร้ายกับชีวิตและทางเลือกที่สร้างคุณค่าให้กับชีวิต

กล่าวโดยสรุป ชุดสื่อและโฆษณา เป็นการให้การศึกษา ข่าวดารความรู้และข้อมูลในเรื่องคุณภาพชีวิต ตลอดจนการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้รอดพ้นจากสารเสพติด เช่น ข้อมูลสื่อเทปเสียง ชุดเกลิขวสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสโปดวิหุ ความยาว 30 วินาที มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างกระแสให้ประชาชนมีส่วนร่วม เพราะหนึ่งความตั้งใจ คือ หนึ่งแรงด้านทานภัยยาเสพติด ทุกความตั้งใจ ประคองเส้นเชือก เส้นเล็กที่ถักทอเข้าด้วยกัน มาร่วมร้อยทุกความตั้งใจให้เป็นหนึ่งเดียว ผูกเกลิขว 60 ล้านไทย ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจด้ายภัยยาเสพติด เพื่อในหลวงของเรา หรือวิทัศน์ชุด สามชนผจญภัย วิทัศน์ ชุด “ สามชนผจญภัยไปกับพี่กู๊ปี ” เป็นการตูน ธรรมชาติซึ่งได้จัดทำเป็นตอน ๆ ความยาวประมาณ 3 - 4 นาที จำนวน 3 ตอนโดยนำเสนอเรื่องราวผ่านตัวละครเด็ก 3 คน การ์ตูนชุดนี้นำออกฉายทางโทรทัศน์ 3 สถานี คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และยูบีซี คิด้ส์ ช่อง 26 สำนักงาน ป.ป.ส. ยังได้จัดสำเนา การ์ตูนลงม้วนวีดีให้กับหน่วยงานต่าง ๆ คือสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยกระจายต่อไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศ สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มุลินธิศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

อภิปราย

แม้การดำเนินงานที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการควบคุมพิษเสพติดและการปราบปราม ทำลาย แต่ปัญหาอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็มีมาก เพราะสภาพแวดล้อมหรือสภาพปัญหาเสพติด ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อนมากขึ้น

การป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด จึงต้องดำเนินงานในส่วนการลดปริมาณสารเสพติด และลดความต้องการสารเสพติด ในมาตรการต่าง ๆ ทั้งการควบคุม พิษเสพติด การตัดฟัน ทำลาย การสกัดกั้น การลักลอบ นำเคมีภัณฑ์และอุปกรณ์การผลิตสารเสพติด การสกัดกั้นและปราบปรามผู้ผลิต แต่ปัญหาก็คงรุนแรงและดำรงอยู่ ซึ่ง ไกรสุข (2532) ได้ศึกษานโยบายการปราบปรามยาเสพติด พบว่า การนำนโยบายการปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัตินั้น ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ในการนำนโยบาย ไปปฏิบัติหลายประการ เช่น ระบบการบริหาร บุคลากร งบประมาณ กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐ ความร่วมมือของต่าง

ประเทศ ระบบข้อมูลข่าวสาร แหล่งผลิต เส้นทางการค้าเลี้ยง วิธีการชุกช่อน ในการขนย้ายยาเสพติด เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพล อย่างมากต่อการปราบปราม

การประชุมระดมสมองเพื่อการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดในประเทศไทย (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2539) พบว่า รัฐบาลมักให้ความสำคัญกับนโยบายทางเศรษฐกิจและการเมืองมากกว่า การกำหนดนโยบายการแก้ปัญหาสารเสพติดยังขาดการมองนโยบายโดยภาพรวม ของประเทศหรือขาดการมองให้แง่การสอดคล้องประสานกับนโยบายอื่น ๆ หรือมาตรการอื่น ๆ ที่กระทรวง ทบวงต่าง ๆ รับผิดชอบ หรือกำหนดนโยบายไว้สวยหรู แต่มีปัญหาการประสานนโยบายสู่หน่วยงานนำไปปฏิบัติ หรือไม่มีนโยบาย รูปธรรมเมื่อประชุมแล้วก็มักสิ้นสุด ไม่มีความต่อเนื่องนำไปเป็นนโยบาย ระดับกระทรวง ทบวง กรม รวมทั้ง หน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่เข้าใจ บทบาทของตนเอง หรือหน่วยงานเข้าใจว่า สำนักงาน ป.ป.ส. มีหน้าที่แก้ปัญหายาเสพติด โดยตรง หน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่มีความเข้าใจถูกต้องในเรื่อง ต่าง ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน เช่น ไม่เข้าใจนโยบายแก้ปัญหาในระดับชาติ ฯลฯ และที่สำคัญอีกประการ คือ ขาดการประเมินผลหรือขาดการหาคุณภาพว่านโยบายมาตรการ หรือกิจกรรมใด ได้ผลดีเพียงใด จึงยาก ที่จะสรุปได้ว่า กิจกรรมใด ได้ผลดีเพียงใด หรือไม่ได้ผลเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคข้อใด ข้อใดที่ไม่บรรลุผล ในทางปฏิบัติ เมื่อขาดการประเมินผล จึงขาดข้อมูลสำหรับการตัดสินใจว่า นโยบายดีหรือไม่ดี ควรยกเลิกหรือพัฒนาปรับปรุง

ในการป้องกัน จึงควรกำหนดเป็นเป้าหมาย ในแต่ละระดับ ตั้งแต่ ระดับครอบครัว โรงเรียนสถานศึกษา ชุมชน เพราะกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ ประชาชน ในชุมชน ต้องมีส่วนร่วม ร่วมกันสร้างความแข็งแกร่งของชุมชน การปราบปรามควรกระทำควบคู่กับการปราบปรามอาชญากรรมอื่น และสอดคล้องประสานในกระบวนการยุติธรรม การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดควรได้กระทำครบขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นฟูสมรรถภาพหรือการติดตามดูแลหลังการถอนพิษยา ให้ครอบครัว และชุมชนมีสำนึกรับผิดชอบดูแลผู้ป่วยหลังถอนพิษยา

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาค ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ เอกชน และชุมชน กำหนดทิศทางการทำงานและบทบาทของแต่ละองค์กรให้ประชาชนทำงานอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง ปัญหาคงไม่ลุกลามหรือรุนแรงไปกว่าที่เป็นอยู่